

OSOBNÍ ZPRÁVY

ZEMŘEL PRIM. MUDr. JAROSLAV MEISELS

V noci z 20. na 21. září 2009 po dlouhé vážné nemoci zemřel primář očního oddělení Slezské nemocnice v Opavě MUDr. Jaroslav Meisels.

Pan primář Meisels působil téměř celý svůj profesní život na očním oddělení v Opavě. Nastoupil zde v r. 1973 po absolvování LF UP v Olomouci a od r. 1982 vedl oddělení jako primář. Má významný podíl na rozvoji oftalmologie v opavském okrese, podílel se na dvou kompletních rekonstrukcích očního oddělení a úspěšně jej vedl až do roku 2007, kdy pro vážnou chorobu pracovní činnost ukončil.

Měl hluboké znalosti ve všech oblastech našeho oboru, velmi se zajímal o implantologii, strabologii, v posledních letech mu byla velkým koníčkem kontaktologie. Vychoval řadu mladých kolegů, kterým předával své odborné zkušenosti

a znalosti, nikdy neváhal věnovat jim kus svého osobního volného času.

Během své profesní dráhy ošetřil tisíce pacientů, z nichž mnozí se za ním stále rádi vraceli. Cenili si jej nejen pro vysoké odborné znalosti, ale i laskavost a vstřícnost, kterou jim vždy projevával.

Rád relaxoval při hudbě. Již jako chlapec začal vystupovat jako houslista s cimbálovou muzikou v rodném Krnově, po přestěhování do Opavy pak více než dvě desítky let rozdával radost z hudby sobě i druhým s cimbálovou muzikou Výhonek.

Znali jsme jej jako člověka rozvážného, vysoce lidského, s laskavým smyslem pro humor. Nikdy mu nebylo zatěžko příteli či kolegovi pomoci ať radou nebo činem.

Vzpomínka na pana primáře Jaroslava Meisele zůstane navždy vyryta v našich myslích.

Čest jeho památce.

*MUDr. Zdeňka Wandrolová
oční oddělení Slezské nemocnice v Opavě*

ŽIVOTNÉ JUBILEUM PROF. MUDr. MILANA IZÁKA, CSc., FEBO

Prof. MUDr. Milan Izák, CSc., FEBO, oslavil 26. septembra 2009 významné životné jubileum – 70. narodeniny.

Oftalmológii sa upísal v roku 1962, keď po promócií na LFU J. E. Purkyně v Brne a po absolvovaní základnej vojenskej služby nastúpil pracovať na Očné oddelenie v Banskej Bystrici k primárovi MUDr. Jaroslavovi Kolačnému, ktorý nadchol mladého lekára svojou láskou k oftalmológii. V roku 1977 38-ročný MUDr. Milan Izák preberá od svojho učiteľa štafetu primára Očného oddelenia v Banskej. Nariaďuje operovať všetky operácie pod operačným mikroskopom a tak stáva sa jedným z priekopníkov mikrochirurgie oka v Československu.

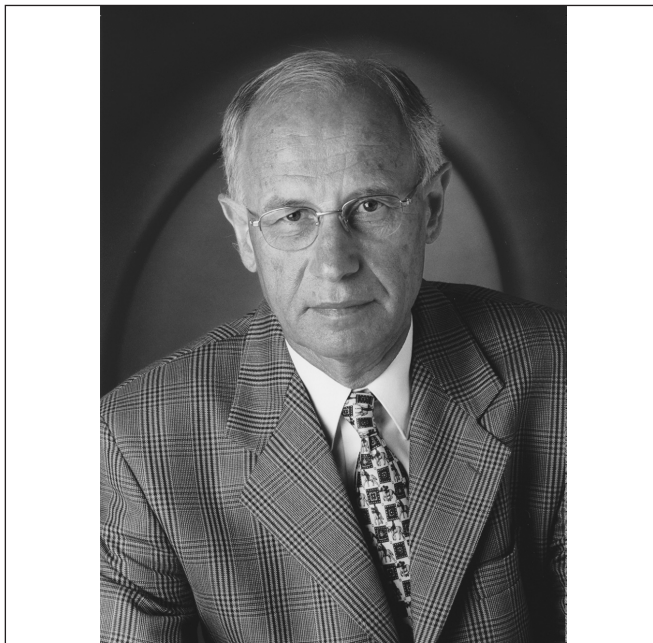
Z okresného oddelenia vybudoval vyhľadávané špičkové oftalmologické pracovisko, za čo mu bol v roku 1991 MZ SR priznaný štatút kliniky a vtedy doc. MUDr. Milan Izák, CSc., sa stáva jej prvým prednostom.

Najväčšou celoživotnou láskou pána profesora Izáka sa stala chirurgia katarakty.

V 80. rokoch ho nadchla myšlienka profesora Harolda Ridleyho- implantovať umelé vnútročné šošovky po operácii katarakty. Od tejto myšlienky ho neodradili ani zlé skúsenosti profesora Vanýska. Po dokonalej príprave u prof. Fjodorova v Moskve, prof. Binkhorsta v Terneuzene a prof. Worstu v Groningene urobil 6. 12. 1979 na Slovensku prvú implantáciu umelej VOŠ po extrakcii katarakty, čo predstavovalo zásadný prevrat a pokrok v chirurgii katarakty na Slovensku i v Československu. V rámci zdokonaľovania techník chirurgie katarakty po príprave u prof. Kelmana v USA v roku 1988 zaviedol na Slovensku principiálne nový spôsob operácie katarakty – fakoemulzifikáciu.

Okrem prínosu v chirurgii katarakty, prof. MUDr. Milan Izák, CSc., FEBO, zaviedol na Slovensku do rutínnej praxe celý rad nových operácií:

v roku 1980 zadnú skléroplastiku, v roku 1981 blokovú excíziu MMCH,

v roku 1982 pars plana vitrektómiu, v roku 1983 urobil po ťažkom poleptaní rohovky jej prvú náhradu keratoprotézou. V roku 1993 začal na Slovensku implantovať refrakčné myopické a hypermetropické iris claw artisan vnútročné šošovky.

V oblasti glaukómu zavádza skleroangulorekonštrukciu, hlbokú sklerektómiu, neperforujúcu hlbokú sklerektómiu, viskkanalikulostómiu, implantáciu drenážnych implantátov.

Pri implantácii miniteleskopických umelých vnútročných šošoviek natrafil na odporcov, ale čas ukázal, že to bola geniálna myšlienka, v súčasnosti táto metóda zažíva vo svete renesanciu.

V roku 1993 začal s implantáciou aniridickej umelej vnútročnej šošovky.

V roku 2003 bol za filmové spracovanie chirurgického riešenia katarakty po explantácii refrakčnej umelej vnútročnej šošovky na ASCRS v San Francisku odmenený Oskarom.

Cenu za nejlepší videofilm San Francisco 2003 mu odovzdal prof. Olson.

Pán profesor Izák neostal nič dlhý ani mestu Banská Bystrica a Slovensku. V roku 1998 bol ocenený cenou primátora mesta Banská Bystrica. Okrem ocenenia Osobnosť mesta Banská Bystrica v roku 2004, v tom istom roku dostal od prezidenta SR Rudolfa Schustra štátne vyznamenanie Kríž prezidenta SR II. stupňa za prínos v oblasti medicíny v odbore oftalmológia.

Vážený pán profesor, prajeme Ti veľa pevného zdravia do ďalších rokov života a veľa tvorivých síl.

Za Tvojich žiakov

Mária Molnárová

RECENZE

Prof. MUDr. Anton Gerinec, CSc.: História oftalmológie

Vydavateľstvá KAPOŠ, s. r. o. v Bratislave, 2009. Obsah: 267 stránok, 195 čiernobílých grafických listů a 400 farebných obrázků, ktoré spoločne znázorňujú obličeje historických významných osobností medicíny, predovšetkým oftalmológů. Súčasťou obrazovej dokumentácie sú tiež schémata očí či jejich chorôb určené dobou vzniku či historické lekárske prístroje a mapy významných očných center v jednotlivých historických epochách.

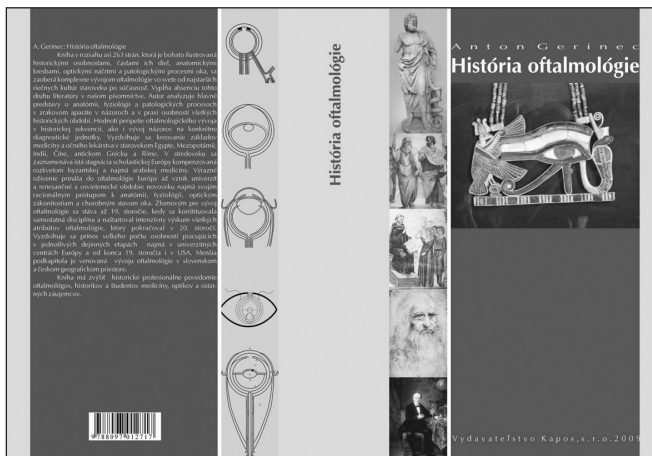
Dostáva sa nám do rúk populárne vedecká publikácia na tému historického vývoja očného lekárstva. Kniha je rozdelená do dvoch zásadných kapitol, ktoré sú řazené chronologicky a prehľadne v jednotlivých subkapitolách.

Prvá kapitola sa zaoberá pohľadom na očné choroby a oftalmológiu od doby dávno minule až po súčasnosť. V období staroveku hovorí o babylonskej, egyptskej, židovskej, indickej a čínskej kultúre a medicíne. Horovo oko (Egypt) sa stalo nositeľom liečivej sily a symbolom lekárskeho stavu. Rozbor antické epochy zahŕňa obdobie viac ako 1000 let, prakticky rozdelené narodením Krista a autor poukazuje na význam antiky i pro súčasné lekárske prístroje, lebo je spojená s myšlienkami a poznatkami napr. Hippokrata, Celsa a Galena. Obdobie stredoveku rozdeľovalo medicínu na západnú pod vplyvom kresťanstva, ktoré ji ochuzovalo a východnú, ktoré ji rozvíjalo, a to vrátane oftalmológie. V knihe sú uvedené napr. osobnosti ako Abu Ruh či Avicenna. Ucelený prehľad období renesancie, reformácie a osvietenia uvádza desiatky vedcov svojej doby, ktorí sa významne prispeli k rozvoju a začiatku moderného chápania problematiky očnéholékařství i ďalších sdužených odborů medicíny. V romantické a pozitivistické dobe 19. storočia kniha prináša poznatky o rozvoji styčných odborů nutných k vedeckému chápaniu problematiky vidění a očných chorôb, možnosti konzervatívneho i chirurgického liečenia spojených s vývojom řady prístrojů. Není opomenut význam Jana Evangelisty Purkyně v problematice fyziológie zraku. V rozboru rozvoje oftalmológie v 20. storočí je poukázáno na význam vedeckého výzkumu na oftalmológii, ktorý bol ocenený i řadou Nobelových cen. V závere tejto kapitoly je uveden rozvoj oftalmológie a významné lekárske osobnosti v rakousko-uherskom a československom priestore.

Druhá kapitola sa zaoberá vývojom poznatkov o základných očných diagnostických jednotkách. Ve štruktúre jednotlivých kapitol je použito chronologické řazení po jednotlivých časových obdobiach obdobím ako v prvej časti. Prehľad očných onemocnení začíná chorobami víček a slzných cest. Kapitola pokračuje zánetlivými onemocneniami predného segmentu oka, strabismem a chorobami očnice. Významnou časťou tvorí rozbor názorů na poruchy refrakcie oka a vývojem jejích korekcie, je zde připomenuta významná práce akademika Wichterleho ve

vývoji měkké kontaktní čočky. V subkapitolách o chorobách rohovky, glaukomu, kataraktě a onemocnení sítnice je především zdůrazněn technický a vědecký rozvoj ovlivňující možnosti operativy od 19. století až po současnost.

Důležitou součástí knihy jsou přílohy. Slovník medicínských pojmů umožňuje čtenáři bez lekářské erudice se orientovat v odborných výrazech. Uveden je také seznam osobností světové medicíny a oftalmológie, včetně hlavních objevitelů nových poznatků a vynálezců očných prístrojů, ale i seznam dů-

ležitých medicínských publikací od staroveku po súčasnosť a chronologický prehľad o jednotlivých lekářských centerch.

Záverem se musím poklonit před pracovitostí pana profesora Gerince, který po dvou odborných monografiích: Glaukomy u dětí (2002) a Detská oftalmológia (2005), později nejprve zpracoval problematiku vývoje zrakového orgánu: Fylogeneze oka a zraku (2007). Nyní překládá ucelený dokument o historii oboru, kterému se věnujeme. Odborná i neobdobná veřejnost získává všeobecný přehled a zájemci v něm najdou hlubší znalosti dějin medicíny. Přečtení této knihy získáme pohled na nasazení, nadšení, překonávání překážek až sebeobětování našich předchůdců při rozvíjení oftalmologie ve prospěch nemocných pacientů. Mohlo by to přimět k zamyslení a lepšímu pochopení problémů pacientů a k větší skromnosti v přístupu ke své odborné práci očního lékaře, a to v době, kdy začíná obor oftalmologie ovlivňovat její komercializace.

MUDr. Jan Krásný